
Vergaderjaar 2022–2023

0

Budgettaire verwerking APB

Nr. 1

**BUDGETTAIRE VERWERKING ALGEMENE POLITIEKE BESCHOUWINGEN
2022**

Ontvangen 04 oktober 2022

1 INLEIDING

De hoge energieprijs heeft grote gevolgen voor de inkomenspositie van mensen. De stijgende energierekening leidt tot zorgen en onzekerheid bij veel mensen, die het vaak al zwaar hebben en vrezen de almaar toenemende lasten niet meer te kunnen dragen. Zoals reeds aangekondigd in de Kamerbrief Aanvullende maatregelen energierekening van 20 september 2022 wil het kabinet het al aangekondigde pakket aan koopkrachtmaatregelen in de Miljoenennota daarom aanpassen met een tijdelijk prijsplafond voor energie in plaats van het verlagen van de energiebelasting. Schommelingen in energieprijzen komen op die manier voor risico van de overheid. Dit betekent niet dat alle gevolgen ondervangen worden voor gezinnen, maar er ontstaat wel meer zekerheid. Daarnaast is het kabinet voornemens meer aanvullende maatregelen te treffen. Ernstige betalingsproblemen van energiekosten mogen niet tot afsluiting leiden deze winter, vaste energiecontracten worden bevorderd en de uitkering van de energietoeslag wordt in 2022 verhoogd. Ook onderzoekt het kabinet de mogelijkheden voor maatregelen voor het energie-intensieve mkb en steun waar nodig voor de semicollectieve sector. Tot slot gaat het kabinet in op hoe een vervolg gegeven zal worden aan de aangenomen moties bij de Algemene Politieke Beschouwingen (APB) met budgettaire consequenties.

Deze nota geeft (zoals toegezegd tijdens de APB) meer inzicht in de stand van zaken van de uitwerking van de diverse maatregelen, het vervolgproces en de samenhangende budgettaire gevolgen. Dit om u zo volledig mogelijk te informeren in aanloop naar de Algemene Financiële Beschouwingen (AFB) van 5 en 6 oktober. In het laatste deel van deze nota wordt daarom, waar mogelijk, ook meer inzicht geboden in het huidige beeld van de budgettaire gevolgen van de voorgenomen maatregelen. De voorgenomen maatregelen en aangenomen moties worden nog uitgewerkt en de budgettaire gevolgen worden aan het parlement ter autorisatie aangeboden met een Nota van Wijziging (NvW) van de ontwerpbegroting 2023 dan wel een incidentele suppletoire begrotingswet (ISB) 2022. Het verzoek zal zijn om deze incidentele suppletoire begrotingen 2022 spoedig te behandelen, zodat het kabinet tijdig en rechtmatig met de uitvoering van de voorgestelde maatregelen kan starten. Uw Kamer heeft onlangs een ISB 2022 en NvW op de ontwerpbegroting 2023 van het Gemeentefonds ontvangen zodat het bedrag dat in 2022 kan worden uitgekeerd aan de energietoelage kan worden verhoogd met 500 euro.

Het zijn uitzonderlijke tijden en deze vragen om bijzondere maatregelen. De onzekerheid is groot. Veel mensen dreigen in de knel te komen. Het kabinet wil deze mensen bijstaan en gaat tot het uiterste om te voorkomen dat huishoudens door het ijs zakken. Dit is nodig en het kabinet acht dit ook budgettair verantwoord, gezien de ongekende gevolgen van de koopkrachtproblematiek. Tegelijkertijd blijft het belangrijk om de rekening niet neer te leggen bij toekomstige generaties. Ook is het EMU-saldo in de ramingen voor 2023 verslechterd tot – 3% bbp. De middelen gereserveerd voor de in de Miljoenennota voorgenomen verlaging van de energiebelasting in 2023 (kosten 5,4 miljard euro) worden aangewend ter dekking van het energieplafond. Dit is een logische keuze, omdat het doel en de doelgroepen van de maatregelen vergelijkbaar zijn. In deze nota wordt ook ingegaan op andere mogelijke dekkingsbronnen, waaronder de voorstellen van de

Europese Commissie voor een solidariteitsheffing en inframarginaal prijsplafond op duurzame elektriciteitsproducenten. De resterende dekkingsopgave voor de maatregelen in deze nota zal in het voorjaar ingevuld worden. Dit komt bovenop de reeds openstaande structurele dekkingsopgave voor de gestegen rentelasten.

2 REGELING PRIJSPLAFOND

Er is op dit moment veel onzekerheid. Door de enorme stijging van de energieprijzen en de oplopende inflatie weten huishoudens momenteel niet goed waar ze aan toe zijn. Veel mensen maken zich daarom zorgen. Om die reden heeft het kabinet een tijdelijk prijsplafond voor gas en elektriciteit aangekondigd vanaf 1 januari 2023. Er komt een maximumtarief voor de variabele leveringstarieven voor elektriciteit en gas dat geldt voor een bepaald verbruik. Daarnaast heeft het kabinet gewerkt aan een tussenvariant voor de periode van 1 november 2022 tot 1 januari zodat dit jaar al iets gedaan wordt aan de hoge kosten voor veel huishoudens. Het voorstel bij deze tussenvariant is dat kleinverbruikers in deze maanden via de energieleveranciers een tegemoetkoming van € 190 per maand ontvangen als korting op de energierekening. De kosten voor deze tussenvariant (van 1 november tot en met 31 december 2022) worden geraamd op 2,6 miljard. Voor deze tegemoetkoming ontvangen de energieleveranciers een eenmalige subsidie, zoals ook wordt vermeld in de brief van de Minister van Economische zaken en Klimaat en de minister voor Klimaat en Energie. Hierover ontvangt uw Kamer een incidentele suppletoire begroting.

Dat er nu wel een prijsplafond is ingesteld kent diverse oorzaken. Het kader waarbinnen het kabinet opereerde was tot 14 september jl. dat het invoeren van een prijsplafond alleen mogelijk was indien dit uitsluitend zou gelden voor een afgebakende groep kwetsbare huishoudens of indien er sprake zou zijn van imperfecte mededinging op de energiemarkt. In andere Europese lidstaten wordt daardoor veelal gewerkt via een interventie die gericht is op een bepaalde groep, zoals het sociaal tarief in België, of die aangrijpt bij een ander deel van de marktordening, zoals de ontkoppeling van de gas- en stroomprijs in Spanje. Het kabinet heeft daarom in het koopkrachtpakket van afgelopen augustus 700 miljoen euro vrijgemaakt voor een prijsplafond voor een afgebakende groep huishoudens. Er is naar deze afbakeningen gezocht op basis van inkomen, huur- en zorgtoeslag, woningwaarde en energielabels. Tot 14 september was er geen overeenstemming of zo'n prijsplafond uitvoeringstechnisch en juridisch mogelijk was.

Het voorstel voor een nieuwe Europese verordening van 14 september, waarvan de definitieve versie op 30 september jl. is aangenomen¹, biedt meer mogelijkheden om generiek in te grijpen in de energieprijzen. Artikel 11 en 12 hiervan maken het mogelijk om alle huishoudens en het mkb onder het prijsplafond te laten vallen, mits tot een bepaald maximumverbruik, om zo de energiebesparingsprikkels te behouden. Gaandeweg bleek uit de constructieve gesprekken tussen de Minister voor Klimaat en Energie en de energieleveranciers dat een prijsplafond voor energie ook tot de mogelijkheden behoort. In het weekend voor Prinsjesdag hebben de energieleveranciers gezamenlijk toegezegd dat een prijsplafond ook op korte termijn uitvoeringstechnisch mogelijk is, nadat in de week ervoor twee leveranciers in een Tweede Kamercommissievergadering lieten weten dit uit te voeren. Daarvoor gaven de leveranciers aan dat een vaste subsidie op de energierekening op zijn vroegst per 1 januari 2023 mogelijk zou zijn en een prijsplafond op zijn vroegst per 1 januari 2024. Gegeven het bovenstaande heeft het kabinet dan ook het voorstel van de Partij van de Arbeid en GroenLinks verwelkomd en meegenomen in het besluitvormingsproces over het prijsplafond.

¹ Verordening van de Raad betreffende een noodinterventie in verband met de hoge energieprijzen, 12999/22 van 29 september 2022.

De precieze vormgeving van het tijdelijke prijsplafond wordt nader toegelicht in de brief van de Minister van Economische zaken en Klimaat en de minister voor Klimaat en Energie die ook vandaag naar de Tweede Kamer wordt gezonden. Het kabinet kiest voor het tariefplafond met variabele leveringskosten van maximaal 1,45 euro per m³ gas (tot een maximumverbruik van 1200 m³) en 0,40 cent per kWh voor elektriciteit (tot een maximumverbruik van 2900 kWh). Het kabinet kiest ervoor volumegrenzen te hanteren, en dus niet het volledige energieverbruik onder het plafond te brengen, omdat we aan de energiebehoefte van de consumenten moeten blijven voldoen in een tijd waarin er sprake is van schaarste. Het is daarom onvermijdelijk en in ons aller belang dat we de komende tijd ons verbruik beperken en de schaarse energie zoveel mogelijk eerlijk verdelen. Het laten bestaan van prijsprikkels bij hoog verbruik draagt hieraan bij. Het kabinet beseft dat er kwetsbare huishoudens zullen zijn die geen mogelijkheden zien om hun verbruik te verlagen tot onder het niveau van het prijsplafond. Het memoreert dat juist deze groepen ondersteund worden door de overige elementen van het koopkrachtpakket dat het kabinet op Prinsjesdag bekend maakte, waaronder het continueren van de energietoeslag en het verhogen van de huur- en zorgtoeslag.

Een aandachtspunt, waar ook uw Kamer op wees, is dat voorkomen moet worden dat het systeem van het prijsplafond leidt tot overwinsten in de energiesector. Voor de vergoeding die de leveranciers ontvangen zal het kabinet, conform de eisen die de Europese Commissie hieraan stelt, zeker moeten stellen dat alle middelen die naar de leveranciers gaan worden doorgegeven aan de consument. Het kabinet zal daarom in de vormgeving van de regeling waarborgen dat eventueel te veel vergoede middelen terug kunnen worden gehaald indien de beoogde accountantscontrole hier aanleiding toe geeft. Daarnaast zal moeten worden voorkomen dat het prijsplafond eventuele overwinsten beschermt. Het kabinet zal daarom, in overleg met de Autoriteit Consument & Markt (ACM,) bezien wat er nodig is om mogelijke ongewenste effecten van het prijsplafond op de werking van de markt zoveel als mogelijk te voorkomen.

De komende weken zal het kabinet samen met de energieleveranciers verder werken aan de operationele uitvoering van het prijsplafond. Het kabinet is de energieleveranciers daarbij erkentelijk voor hun inspanningen.

Scenario's

Ik heb uw kamer toegezegd om u voor de AFB nader te informeren over de initiële kostenraming van het prijsplafond. De daadwerkelijke kosten van een prijsplafond zijn per definitie pas na afloop van de regeling bekend, omdat de overheid de onzekerheid over de energieprijs overneemt van huishoudens. Desalniettemin hecht ik eraan u op voorhand te informeren over kosten waarmee ik rekening houd, en over de dekking van deze kosten. Uitgaande van de gas- en energieprijzen uit de Macro Economische Verkenningen (MEV) van het CPB kost het prijsplafond 11,2 miljard euro. De MEV-cijfers zijn inmiddels niet meer actueel door de recente prijsstijgingen op de energiemarkt. Om het effect van deze prijsfluctuaties op de kosten van de regeling te illustreren, maken we in de raming, naast de MEV-cijfers, gebruik van drie scenario's op basis van historische groothandelsprijzen voor gas en elektriciteit die zijn gehanteerd voor contracten in 2023. Voor de actuele stand van de raming wordt gekeken naar prijsniveau's van september 2022. Hiermee komen de kosten uit op 20,9 miljard euro (met een range van 18,3-23,2 miljard euro). Met deze range wordt rekening gehouden met onzekerheid in de raming.

Tabel 2.1 Scenario's kosten prijsplafond (in miljarden euro's)

Peilmoment (prijsdata)	MEV Juli 2022 (1 juli)	September 2022 (29 sep.)	Piek augustus 2022 (26 aug.)	
Prijsplafond (jan. - dec. 2023)	11,2	9,3	20,9	40,1
	(8,6-13,5)	(6,7-11,6)	(18,3-23,2)	(37,5-42,4)

In de raming wordt uitgegaan van bovengenoemde volumegrenzen (1200 m3 gas en 2900 kWh elektriciteit), en een tariefplafond voor de variabele leveringstarieven van maximaal 1,45 euro per m3 gas en 0,40 cent per kWh elektriciteit). Een hogere gasprijs maakt het prijsplafond duurder, maar er staan ook extra inkomsten voor de Staat tegenover door hogere gasbaten. Daarentegen zullen bij een hogere gasprijs ook de kosten voor het Norg-akkoord toenemen. Deze posten zijn daarom ook bij de gevoeligheidsanalyse betrokken. In de onderstaande tabel wordt het verschil in gasbaten en -kosten voor het Norg-akkoord ten opzichte van de Miljoenennota bij verschillende scenario's weergegeven. Hierbij is rekening gehouden met de tijdelijke verhoging van de cijns in de Mijnbouwwet en worden vpb-betalingen van mijnbouwbedrijven conform de begrotingsregels niet meegerekend als gasbaten.

Tabel 2.2 Extra inkomsten gasbaten en de mijnbouwheffing (in miljarden euro's, - is saldoverbeterend)

Peilmoment (prijsdata t.o.v. MEV)	Juli 2022 (1 juli)	September 2022 (29 sept.)	Piek augustus 2022 (26 aug.)
Delta gasbaten	1,5	- 7,3	- 19,9
Norg	- 0,2	0,9	2,4
Saldo	1,3	- 6,5	- 17,5

De concrete uitwerking van de vormgeving van de maatregelen en een inschatting van de financiële gevolgen voor huishoudens wordt nader toegelicht in de brief van de Minister van Economische zaken en Klimaat en de minister voor Klimaat en Energie. De Minister voor Klimaat en Energie zal tevens een Nota van Wijziging naar het parlement sturen ten behoeve van de budgettaire verwerking van de voorgenomen maatregelen in de ontwerp-begroting 2023.

3 STEUN ENERGIE-INTENSIEVE MKB

Naast huishoudens worden ook bedrijven geraakt door deze historische ontwikkelingen op de energiemarkten. In beginsel kunnen veel mkb-bedrijven de stijgende kosten doorberekenen in de prijs. Zo komen de kosten voor een groot deel terug bij de consument. Door de maatregelen die het kabinet neemt om de koopkracht te ondersteunen stut het kabinet ook de afzetmogelijkheden voor mkb'ers. Maar er zijn ook mkb-bedrijven die de kostenstijgingen niet op korte termijn kunnen doorberekenen. In aanvulling daarop heeft kabinet op verzoek van uw Kamer de mogelijkheden onderzocht om tot een gerichte vergoeding voor het energie-intensieve mkb te komen. Het kabinet werkt een tijdelijke regeling uit waarbij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) een deel van de energielasten voor het energie-intensieve mkb vergoed. De vergoeding bedraagt een percentage van de kostenstijging boven een referentieprijs. Daarbij is het logisch om zoveel mogelijk aan te sluiten bij de systematiek van de kleinverbruikersregeling met inachtneming van de verschillen in tarieven tussen zakelijke en particuliere klanten. De regeling is tijdelijk, heeft betrekking op 2023 (en de laatste twee maanden van 2022), en is gericht op het energie-intensieve mkb (op basis van energiekosten als percentage van de omzet). Er wordt een maximale vergoeding per bedrijf gehanteerd. Het kabinet doet een beroep op ondernemers om alleen steun aan te vragen als het écht nodig is, zoals ook bij de coronaregelingen is gedaan. Het streven is dat steun die achteraf gezien niet nodig blijkt te zijn geweest, terugbetaald wordt. Er wordt gezien of een dergelijke voorwaarde, bijvoorbeeld op basis van omzetgroei, uitvoerbaar is. Het kost circa zes maanden om deze regeling te ontwikkelen en implementeren. De minister van EZK werkt de regeling met RVO en de betrokken partijen nader uit. Deze regeling zal naar verwachting in het tweede kwartaal 2023 open kunnen, rekening houdende met staatssteunkaders. De regeling heeft wel met terugwerkende kracht betrekking op heel 2023 en de laatste twee maanden van 2022. Het beroep op de regeling door energie intensief mkb is van tijdelijke aard voor de duur van 1 jaar zodat aanpassing van bedrijven noodzakelijk blijft.

Het kabinet wil vooruitlopend op een oplossing via de RVO snel iets doen voor het energie-intensieve mkb. Daarom neemt het kabinet maatregelen zodat mkb'ers met liquiditeitsproblemen deze winter al geholpen worden. Het streven is dit vanaf november gereed te hebben. Op dit moment worden verschillende opties bekeken. De minister van EZK zal u hierover zo spoedig mogelijk verder informeren.

4 NOODFONDS SZW

Het kabinet heeft in de Miljoenennota een bedrag van 50 miljoen euro gereserveerd voor een tijdelijk noodfonds. Het beoogde fonds is een gezamenlijk initiatief van energieleveranciers, maatschappelijke organisaties en het kabinet en wordt gezamenlijk gevuld. Het vormt het sluitstuk van alle maatregelen die het kabinet neemt. Opzet is om huishoudens te helpen die, ondanks alle kabinetsmaatregelen, de komende winter hun energiekosten écht niet kunnen betalen. De komende periode wordt uitgewerkt hoe dit noodfonds vormgegeven kan worden, of dit inderdaad het juiste middel is om deze huishoudens te helpen, en wordt onderzocht of een fonds tijdig uitvoerbaar zou kunnen zijn. De minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen zal u hierover zo spoedig mogelijk verder informeren.

5 ENERGIE KOSTEN (SEMI-) COLLECTIEVE SECTOR

Ook publieke voorzieningen en maatschappelijke organisaties hebben te maken met de stijgende energieprijzen. Het kabinet begrijpt de zorgen. De maatregelen die zijn genomen, zoals het prijsplafond, zijn ook bedoeld om deze organisaties te helpen. Dit is echter niet in alle gevallen voldoende voor maatschappelijke organisaties, die bijvoorbeeld ook niet altijd de verhoogde prijzen kunnen doorberekenen in hun tarieven. Tijdens de APB zijn moties ingediend (Kamerstukken [36 200, nr. 23](#) en [36 200, nr. 27](#)) over de gestegen energieprijzen bij specifiek publieke voorzieningen en maatschappelijke organisaties om met maatregelen te komen om hen hierin tegemoet te komen. Deze moties zijn aangenomen, waarbij de minister-president als voorwaarden heeft gesteld dat dit apart wordt bezien van de mkb-regeling, dat er wordt gekeken naar dekking op de departementale begrotingen en dat er ruimte is tot en met de Najaarsnota om dit uit te werken.

Het kabinet spant zich de komende tijd in om uitvoering te geven aan de moties. Hierbij zal worden gekeken in welke gevallen en in welke mate financiële knelpunten optreden en wat de invloed hiervan is op de samenleving. Aangezien de situatie per geval zal verschillen, zal per sector worden bekeken wat een passende oplossing is. Op basis van dit integrale beeld wordt bezien op welke manier hierin tegemoet gekomen kan worden en hoe dit gedekt zal worden. Om de integraliteit te borgen worden de aanpassingen voor 2022 bij Najaarsnota budgettair verwerkt, waarover de Kamer uiterlijk 1 december wordt geïnformeerd. Vervolgens zullen de vakdepartementen de voorstellen nader uitwerken en uw Kamer daarover informeren. Voor 2023 geldt dat bij Najaarsnota inzichtelijk wordt gemaakt wat mogelijke budgettaire gevolgen zijn. De budgettaire verwerking voor 2023 wordt meegenomen in de Voorjaarsnota.

In de motie-Paternotte (Kamerstukken [36 200, nr. 23](#)) is verzocht te kijken naar gerichte ondersteuning van scholen en culturele instellingen. Voor door OCW bekostigde instellingen geldt dat er binnen de OCW begroting reeds een instrumentarium bestaat om instellingen in acute liquiditeitsproblemen te helpen. Mochten deze instellingen in problemen dreigen te komen vóórdat bij Najaarsnota wordt gepresenteerd hoe het kabinet de motie uitvoert, dan kunnen instellingen zich melden bij het ministerie van OCW.

6 MOTIES MET BUDGETTAIRE CONSEQUENTIES ALGEMENE POLITIEKE BESCHOUWINGEN

Graag informeren we u over een aantal moties met budgettaire gevolgen die tijdens de APB zijn aangenomen. Het betreft een drietal moties die waar nodig middels Nota's van Wijziging op de Ontwerpbegroting 2023 verwerkt zullen worden. De Nota's van Wijziging zullen voorafgaand aan de begrotingsbehandelingen naar uw Kamer verstuurd worden.

De motie van de leden Hermans en Heerma² verzoekt het kabinet onder andere de werkkostenregeling (WKR) in 2023 eenmalig uit te breiden naar 3%. Hiermee geeft het kabinet ook invulling aan de motie-Wilders, die het kabinet verzoekt de WKR te verruimen. Het uitbreiden van de eerste schijf in de WKR kost 241 miljoen euro, waarvoor dekking door indieners van de motie is gevonden in het Nationaal Groeifonds. Het Nationaal Groeifonds is voor investeringen in het duurzame vermogen voor de lange termijn. De middelen zijn hier in beginsel voor gereserveerd. Zoals reeds door de minister-president aangegeven tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen zal het kabinet niettemin de moties uitvoeren en dekken uit het Nationaal Groeifonds.

De motie van de leden Van der Staaij c.s. verzoekt het kabinet de Westerscheldetunnel uiterlijk per 2025 tolvrij te maken³. De kosten voor het vervroegd tolvrij maken voor personenauto's en motoren worden vooralsnog geraamd op 140 miljoen euro in de periode 2025-2029 plus eventuele aanvullende kosten voor verkeers-, geluids-, milieu- en stikstofmaatregelen. Nader onderzoek naar de exacte kosten per vervoerstype en eventuele implicaties op het gebied van stikstof worden nog onderzocht en kunnen leiden tot bijstelling van deze raming. In de raming wordt uitgegaan van invoering van Betalen naar gebruik per 1-1-2030. Tevens is hierin compensatie voor de provincie voor noodzakelijke kosten verondersteld. Voor de kosten wordt in de motie dekking gevonden in het Nationaal Groeifonds (140 miljoen euro tot en met 2029) en een nader te bepalen bijdrage van de provincie Zeeland. De middelen van het Nationaal Groeifonds zijn in beginsel gereserveerd in het fonds voor investeringen in het duurzame vermogen op de lange termijn. Desalniettemin zal het kabinet zoals reeds door de minister-president aangegeven tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen de motie uitvoeren en dekken uit het Nationaal Groeifonds. Vanzelfsprekend wordt over de bijdrage van de provincie Zeeland en de precieze uitwerking goed overleg gevoerd. De budgettaire wijzigingen op de begroting van Infrastructuur en Waterstaat zullen zichtbaar worden in de Voorjaarsnota 2023 (en bijbehorende 1e suppletoire begroting), aangezien de wijzigingen plaatsvinden in latere jaren.

De motie van de leden Dassen en Paternotte over het bieden van de optie van een maaltijd op school⁴ wordt gedekt op de OCW-begroting.

De minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) zal het parlement verder informeren over de motie van der Plas c.s.⁵ met betrekking tot energievergoeding voor hogere energiekosten vanwege medische

² Kamerstuk II, 2022-2023, [36 200, nr. 17](#).

³ Kamerstuk II, 2022-2023, [36 200, nr. 42](#).

⁴ Kamerstuk II, 2022-2023, [36 200, nr. 49](#).

⁵ Kamerstuk II, 2022-2023, [36 200, nr. 70](#).

oorzaak. De minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO) zal daarnaast het parlement verder informeren over de uitwerking van de motie Kuiken c.s.⁶ over huurverlaging voor slecht geïsoleerde woningen.

Voor de overige aangenomen moties is geen budgettaire verwerking nodig en worden dan ook geen Nota's van Wijziging verstuurd.

⁶ Kamerstuk II, 2022-2023, [36 200](#), nr. 26.

7 BUDGETTAIRE MAATREGELEN EN DEKKINGSOPGAVE

Onderstaande tabel 7.1 geeft de budgettaire gevolgen weer van de Kamerbrief aanvullende maatregelen energierekening van 20 september 2022. In de tabel zijn ook de budgettaire gevolgen van de aangenomen moties bij de APB weergegeven.

Tabel 7.1 budgettaire maatregelen verwerking APB						
(in mln., + is saldobelastend)	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Tijdelijk tariefplafond en dekking						
Tussenvariant prijsplafond van 1 november tot 1 januari	2.600					
Tijdelijk tariefplafond (januari - december 2023)		11.200 ¹				
Dekking uit energiebelasting miljoenennotapakket		- 5.422				
Dekking uit nieuwe solidariteitsheffing	- 1.500					
Dekking uit nieuwe inframarginale heffing		PM	PM			
MKB -EZK						
Te onderzoeken subsidie energie-intensief MKB	PM	PM				
Flankerendbeleid SZW						
Diverse subsidies o.a. schuldhulpverlening en jeugd	5					
Dekking SZW	- 5					
Bijzondere bijstand studenten						
Bijzondere bijstand studenten	35					
Dekking SZW en OCW	- 35					
Energietoelage						
Energietoelage in 2022	500	- 500				
Moties AFB						
WKR		241				
Westerscheldetunnel (140 mln t/m 2029)				28	28	28
Dekking NGF		- 241		- 28	- 28	- 28
Schoollunches		100				
Dekking OCW		- 100				
Totaal²	PM+1.600	PM+5.278	0	0	0	0
1. Dit is gebaseerd op MEV cijfers en inmiddels door hogere energieprijzen achterhaald. Zie paragraaf 2 voor nadere toelichting, waarbij in verschillende scenario's wordt aangegeven dat de kosten kunnen oplopen van de huidige raming van 11,2 miljard euro tot ruim 40 miljard euro. 2. Voor het energiepakket wordt geen aanvullend accres berekend voor het Provinciefonds. Het volumedeel van het accres voor het Gemeentefonds is conform afspraak met de VNG bevroren op de stand Voorjaarsnota 2022. Provincies en gemeenten krijgen door middel van het prijsdeel van het accres compensatie voor stijgende inflatie.						

Dekking

Eerder in deze nota werden scenario's geschetst voor de kosten van een prijsplafond. Zoals aangegeven en ongeacht het scenario zullen de eerder gereserveerde middelen voor verlaging van de energiebelasting in 2023 (5,4 miljard euro) uit de Miljoenennota als dekking worden ingezet. In het geval van hogere energieprijzen dan waarmee gerekend bij de MEV zal aanvullende dekking nodig zijn, zie ook paragraaf 2 voor de verschillende scenario's.

De EU-noodverordening van 30 september jl. bevat verschillende maatregelen, waaronder een tijdelijk prijsplafond op inkomsten van elektriciteitsproducenten met inframarginale technologieën. De wijze waarop dat plafond kan worden uitgevoerd en de mogelijke budgettaire opbrengst worden nog onderzocht, zoals ook geschetst in de kabinetsappreciatie van de EU-noodverordening.⁷ Op dit moment is mogelijke dekking vanuit deze

⁷ Kamerstukken II, 2022-23, 29023, nr. 346.

maatregel zeer onzeker. De in de Miljoenennota aangekondigde verhoging van de cijns in de Mijnbouwwet voor 2023 en 2024 is een invulling van deze solidariteitsbijdrage en is al ingezet voor het koopkrachtpakket. De verordening biedt ook ruimte voor een aanvullende solidariteitsbijdrage voor 2022. Het kabinet heeft daarom besloten om een aanvullende solidariteitsheffing voor 2022 uit te werken volgens de systematiek van de solidariteitsbijdrage uit de EU-noodverordening en de opbrengst in te zetten als dekking. De solidariteitsbijdrage wordt hieronder verder toegelicht.

De resterende dekkingsopgave voor de maatregelen in deze nota zal in het voorjaar ingevuld worden op basis van de dan geldende budgettaire ontwikkelingen, mede gebaseerd op het Centraal Economische Plan (CEP). Dit komt bovenop de reeds openstaande structurele dekkingsopgave voor de gestegen rentelasten. De nog uit te werken gerichte steunregeling voor het energie-intensieve mkb zal leiden tot een aanvullende dekkingsopgave.

Hoogte energiebelastingtarieven

Tabel 7.2 toont een overzicht van de hoogte van de energiebelastingtarieven in 2022 (met tijdelijke verlaging) en 2023 (zonder tijdelijke verlaging).

Tabel 7.2 Energiebelastingtarieven		
Tarieven excl. btw	2022	2023
<i>Aardgas in eurocenten per m3</i>		
Schijf 1: 0 – 170.000 m3	44,97	48,98
Schijf 2: 170.000 – 1 mln m3	9,02	9,62
Schijf 3: 1 mln – 10 mln m3	4,78	5,11
Schijf 4: > 10 mln m3	3,66	3,92
<i>Elektriciteit in eurocenten per kWh</i>		
Schijf 1: 0 – 10.000 kWh	6,73	12,60
Schijf 2: 10.000 – 50.000 kWh	8,54	10,05
Schijf 3: 50.000 – 10 mln kWh	3,48	3,94
Schijf 4: > 10 mln kWh	0,11	0,11
<i>Belastingvermindering (in euro)</i>	681,63	493,27

Solidariteitsbijdrage

De EU-noodverordening van 30 september jl. bevat onder andere een maatregel voor een tijdelijke solidariteitsbijdrage voor bedrijven actief in de olie-, gas-, kolen- en raffinagebranche. Het kabinet heeft tijdens de onderhandelingen over de verordening ingezet op het houden van voldoende ruimte voor nationale maatregelen, zoals de tijdelijke verhoging van de cijns in de Mijnbouwwet voor 2023 en 2024 voor gasproducenten met winning in Nederland. De finale tekst van de verordening biedt hiervoor voldoende ruimte. De verordening biedt daarnaast ruimte om voor 2022 een aanvullende heffing te introduceren. Het kabinet kiest ervoor een solidariteitsbijdrage te introduceren voor 2022 volgens de systematiek van de solidariteitsbijdrage uit de EU-noodverordening en een voorstel met de uitwerking daarvan spoedig aan de Tweede Kamer te sturen. Op grond van deze systematiek wordt een solidariteitsbijdrage geheven van de fiscale overwinst in 2022. De fiscale overwinst wordt op de volgende wijze berekend. Allereerst wordt de referentiewinst bepaald. Dit is de gemiddelde vennootschapsbelastingwinst uit de vier daaraan voorafgaande jaren 2018 tot en met 2021. De overwinst is vervolgens het bedrag waarmee de

vennootschapsbelastingwinst uit 2022 de referentiewinst met meer dan 20% overschrijdt. Deze overwinst wordt in aanvulling op onder andere de vennootschapsbelasting belast tegen een percentage van 33%. De geraamde opbrengst voor deze aanvullende maatregel is naar verwachting ca. 1,5 miljard euro.